

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Mr. za inozemstvo 15.20 hr
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri pošto šekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Il contrattacco dell'Asse prende favorevole sviluppo

Un tentativo di sbarco immediatamente frustrato —
40 avtomobili distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 2 novembre il seguente bollettino n. 890:
Nel settore settentrionale del fronte egiziano l'ulteriore favorevole sviluppo del contrattacco sferrato dalle truppe dell'Asse ha condotto alla cattura di un altro centinaio di australiani e alla distruzione di oltre 40 avtomobili. Nuove puntate, precedute ed appoggiate dal intenso tiro di artiglieria, contro le nostre posizioni dello

stesso settore sono state nettamente arrestate.
Un tentativo di sbarco effettuato nella scorsa notte a tergo del nostro schieramento veniva pure immediatamente frustrato.
Vellivoli italiani e germanici hanno ripetutamente agito con buon successo sulle linee; cacciatori tedeschi abbatterono quattro apparecchi avversari danneggiandone numerosi altri al suolo.

Protinapad sil Osí v Egiptu se ugodno razvija

Poskus sovražnega izkrcanja v kali zadušen — 40 bojnih
avtomobilov uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 2. novembra naslednje 890. vojno poročilo:
V severnem odseku egiptске fronte se še nadalje ugodno razvija protinapad osnih čet. V protinapadu je bilo ujetih kakih nadaljnjih 100 avtomobilov in uničenih nad 40 avtomobilov. Novi sunki proti našim postojankam v istem odseku, ki jih je pripravilo in podpiralo močno streljanje topništva, so bili ustavljeni.
Tudi poskus izkrcanja, izvršen v pretekli noči za hrbitom naših čet, je bil takoj onemogočen.
Italijanska in nemška letala so ponovno z dobrim uspehom poletela nad sovražniške črte. Nemški lovci so sestrelili 4 na-

sprotna letala, mnogo drugih pa so poškodovali na tleh.
Angleški minister o pomenu bojev v Afriki
Rim, 2. okt. s. Angleška poluradna agencija poroča, da je v Cardiffu govoril minister za notranjo varnost Herbert Morrison glede boja v Afriki in v Sredozemskem morju in izjavil: Ni nobenega drugega vojne prizorišča na svetu, od katerega bi zavezale večje strateške posledice. Zopetna odprtost Sredozemlja bi bil prvi veliki korak k večjemu razvoju, naglasi premetisti in večji iniciativi naše pomorske sile, od katere je odvisna odločitev.

Dr. Ley se vrača v Nemčijo poln občudovanja za Duceja in Italijo

Berlin, 2. nov. s. Ob zaključku svojega potovanja v Italijo, kjer je bil kot Hitlerjev zastopnik na proslavi 20-letnice Pothoda na Rim, je dr. Ley nemškemu novinarjem orisal svoje vtise o svojem bivanju v Italiji in zlasti o razgovorih z Ducejem. Nemški tisk obširno objavlja te izjave. Zastopnik DNB piše:
Dr. Ley je posebno poudaril globok vtis, ki ga je nanj naredila osebnost Duceja, katerega dr. Ley zelo občuduje. Dr. Ley je nato ugotovil, da se italijanski narod čudovito zadrži in je kljub neizbežnim trdim zahtevam, ki jih vojna vsiljuje obema narodoma, borečima se drug ob drugem, trd-

no prepričan o zmagi ter je neomajno zvest Duceju in Fašizmu.
Dopisnik lista »Deutsche Zeitung« poroča: Zapisal sem Rim, je rekel dr. Ley poln predvsem občudovanja do Duceja. »Völkischer Beobachter« in »Angriff« pišeta: Kateri je moj najljubši vti: Naravno Duce, je zatrdil Ley. Nič ne more izbrisati, kar sta Mussolini in Hitler vtisnili v italijansko in nemško mladinu.
Novinar Alwens poroča, da je dr. Ley ugotovil, da tudi v Italiji ni »shura-patriotizma«, temveč resno in zavestno ozračje trdne volje, usmerjene k zmagi.

Počastitev spomina padlih borcev

Rim, 2. nov. s. Verni duš dan so proslavili v vsej Italiji s svečanostmi v čast padlih v vojni in revoluciji. V Rimu je opat samostana Ara Coeli slovesno blagoslovil grob Neznanege junaka. Svečanosti so se udeležili zastopniki Oboroženih sil, bojovnikov združenj in organizacij Stranke s prapori ter velike množice ljudi. Nato je bila služba božja za padle za Domovino v parku Rimenbranze. Ob navzočnosti rimskega guvernerja, podguvernerja, zastopnikov političnih in vojaških oblasti ter številnih zastopstev Oboroženih sil, GILL in bojovnikov organizacij. Tudi v kripli na Janiculu je bila svečana žalna maša garibaldijevske legije. Po verskem obredu je bil odkrit marmornat steber, ki ga je občina v Palermu darovala Rimu v spomin na garibaldijske legionarje, brate Beneditto, ki so prelili svojo kri za svobodo Italije in Rima.

Svečanost v Budimpešti
Budimpešta, 2. nov. s. Na pobudo Fašija »Franco Vellani Dionisi« in v navzočnosti italijanskega poslanika ter vojaških in letalskih atašejev in oseba poslaništva, kakor tudi ob udeležbi budimpeštanskih Cnih srajc, je bila v servitski cerkvi maša zadušnica za padle Italijane. Po službi božji se je italijanski poslanik z atašeji in velikim zborom sonarodnjakov napotil na vojaško pokopališče, kjer je položil lovorjev venec na spomenik padlim Italijanom.
Svečanost v Parizu
Pariz, 2. nov. s. Ob priliki proslave padlih je inspektor borbenih Fašijev v Franciji z italijanskim odposlanstvom ter šefom nacistov v Franciji položil venec na grobove padlih italijanskih, nemških in francoskih vojakov na pokopališču Ivry.

Povračilni letalski napad na Canterbury

Berlin, 2. nov. s. Dva nemška pilota-oficirja, ki sta se udeležila represalijaste akcije na mesto Canterbury, sta povedala nekemu vojaškemu dopisniku naslednje podrobnosti o bombardiranju:
Preleteli smo Rokavski preliv v strnjeni formaciji ob najlepšem vremenu. Na levo in desno smo imeli spremstvo brzih lovcev, ki so nas ščitili pred slehernim iznenadenjem. Brž ko smo prišli na angleško obalo, je nastala sovražna reakcija in po letu nad ogromnimi razsežnimi travniki in gozdovi smo prispeli nad Canterbury, ki je bil cilj naše akcije. Mesto je bilo obkroženo z zaporimi baloni. Preleteli smo zapor in smo se spustili nad cilje ter odvrli tovore bomb. Takoj so se začeli nad objekti dvigati ogromni stebri dima in vse mesto se je spremenilo v ognjišče. Naslednji valovi so tudi prišli skozi letalsko zapor in so odvrli bombe ter dosegli dobre uspehe. Protiletalsko topništvo se je zaman trudilo in streljalo proti nam. Ni mu uspelo niti za trenutek motiti našega miru. Končno je zadnji val letal prišel kakor orkan nad mesto, ki je bilo žrtvopanike, in povzročil nadaljnjo hudo razdejanje.

spustili v borbo z napadalci in sestrelili 3 bombnike, zažgali na letališču nadaljnja tri sovražna letala in uničili vzletišča in skladišča goriva. Vsa japonska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Sijajen uspeh filma »Alcazar« na Portugalskem

Leiria, 2. nov. s. Oficirji in vojakji posadke v portugalskem mestu Leiria so napolnili gledališče »Kraljica Marija Pobožna«, kjer so prisostvovali predvajanjem italijanskega filma »Alcazar«. Uspeh je bil sijajen. Nekateri posebno gniljivim scenam je publika prisrčno ploskala. Po končanem predvajanju je imel neki kapitan patriotski govor, v katerem je opozoril na zgled vdanosti in discipline junaških branilcev Alcazarja, kakor prihaja tako popolno do izraza v čudovitem italijanskem filmu.

Velika udeležba pri portugalskih volitvah

Lizbona, 2. nov. s. Na vsem Portugalskem in v portugalskih kolonijah so se v popolnem miru vršile politične volitve. Udeležba volilcev je bila znatna. V Lizboni je od 124.000 volilcev 94.000 oddalo svoj glas za enotno listo.

Naraščajoče pomanjkanje premoaga na Anglečkim

Carihi, 3. nov. s. Po poročilih švicarskih listov je pomanjkanje premoaga v Angliji doseglo tolikšno stopnjo, da bodo v tej zimi izvršene zelo važne spremembe v porazdelitvi premoaga, pri čemer bodo omejitve zelo radikalne, zlasti v primeru hude zime.

Prodor v osrčje Kavkaza

Z zavzetjem mesta Alagirja je bila odrezana važna prometna žila —
Napredovanje pri Tuapseju — Izjalovljeni sovjetski protinapadi pri Stalingradu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 2. nov. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
Po težkih, toda uspešnih borbah za postojanke po bunkerji severno od železnice proti Tuapseju se je pehota na težavnem gorskem terenu prebila dalje. Deli sovražnika so bili obkoljeni in uničeni, več protinapadov pa odbiti.
Zapadno od Tereka so lastni siloviti napadi na zelo težavnem ozemlju vrgli trdovratno brančega se sovražnika preko številnih odsekov na tej fronti. Zavzeto je bilo mesto Alagir in s tem zaprta važna gorska cesta. Letalstvo je podpiralo boje vojske na kopnem ter obstreljevalo transportne in železniške naprave mesta Ordžonikidze (Vladikavkaz).

Južno od Stalingrada so se izjalovili ponovni napadi sovražnika, podprti od oklopnih sil. Severno od mesta je sovražnik brezuspešno poskušal izkrcati se. Dve topničarki in več velikih colnov za izkrcavanje je bilo potopljenih, razen tega pa po-

škodovana še ena topničarka in pripeljanih več sto ujetnikov.
Rumunski bojni letalci so učinkovito obmetavali z bombami železniške proge na fronti ob Donu. Severno od Slivnega so se izjalovili krajevni napadi sovražnika.
V srednjem in severnem odseku fronte obojestransko delovanje izvidniških in napadalnih oddelkov.
Protinapad nemških in italijanskih čet v severnem odseku fronte pri El Alameinu se je večeraj nadaljeval in povzročil sovražniku nove najtežje izgube, posebno v odseku neke avstralske divizije. Nemško in italijansko letalstvo je delovalo predvsem nad izhodiščnimi postojankami sovražnika. Z bombnimi zadetki je bilo težko prizadetih večje število ciljev. Lovska letala, ki so spremljala bombnike, so brez lastnih izgub sestrelila 4 angleške lovce.
V času od 11. do 31. oktobra je izgubilo angleško letalstvo 306 letal in sicer 187 nad Sredozemskim morjem in nad severno Afriko. V istem času je bilo v borbi proti Angliji izgubljenih 88 lastnih letal.

km od svojih oporišč, da so se pojavile v Indijemskem oceanu. Potopljene ladje so imele dragocen tovor, ki je bil namenjen angleškim četam v Egipt. Posledice teh hudih izgub se bodo kmalu občutile tudi na ostalih celinskih bojiščih.

4000 letalskih zmag lovskega odreda »Molders«

Berlin, 2. nov. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je lovski odred »Molders« pod poveljstvom komodora majorja Nordmanna dosegel te dni svoj 4000. letalsko zmago.

Eksc. Vidussoni sprejel albanskega strankinega Tajnika

Rim, 2. nov. s. Tajnik Stranke je na liktorskem sedežu sprejel tajnika albanske narodne fašistične stranke Kola Biba Mirakaja in vodstvo Albanskega doma v navzočnosti šefa urada za prekomorsko ozemlja v nacionalnem direktoriju Mirakaj je najprej predstavil tajniku Stranke svet Albanskega doma, nato pa je razložil Eksc. Vidussoniju, delovanje albanskih strokovnih predstaz, ki delujejo pri nekaterih velikih italijanskih podjetjih. Eksc. Mirakaj je nadalje izročil tajniku Stranke nekaj publikacij, za kar se mu je Eksc. Vidussoni zahvalil in zagotovil direktorij Albanskega doma, da se bo živo zanimal za njegovo delovanje.

Napredovanje generala Gelosa

Atene, 2. nov. s. Nemško glasilo »Deutsche Nachrichten in Griechenland« piše, da je napredovanje Eksc. Gelosa v armadnega generala vzbudilo veliko veselje ne samo med Italijani, temveč tudi med Nemci, ki so imeli priliko spoznati ga osebno. General Geloso si je pridobil velike simpatije v grških krogih s pravičnostjo, ki jo je pokazal kot vrhovni poveljnik Oboroženih sil v Grčiji.

Berlinski župan na obisku v Milanu

Milan, 3. nov. s. Snoti je prispel z vlakom z Brennerja, da vrne nedavni obisk milanskega župana berlinski župan dr. Ludwig Steeg. Odličnega gosta so spremljali trije uradniki nemškega glavnega mesta. Na kolodvoru so ga sprejeli prefekt, zvezni tajnik, župan, podžupan, nemški generalni konzul s konzulji, zaupnik narodno socialistične skupine ter druge osebnosti. Srečanje dr. Steega z zastopniki mestnih oblasti je bilo izredno priročno in tudi na kolodvoru navzoče občinstvo je visokemu predstavniku iz Berlina izkazalo simpatije.

Nemški industrije v napravah Montecatinija

Milan, 2. nov. s. Nemško industrijsko poslanstvo, ki ga vodi tajnik tehniškega odseka lahke kovinske industrije dr. Behren, je na svojem obisku po Italiji obiskala danes osrednji sedež družbe Montecatini. Odposlanstvo, ki je bilo zelo priročno sprejeto, je pokazalo posebno zanimanje za najmodernejše naprave nove palače ter za praktično in moderno ureditev, pri kateri se je splošno uveljavil aluminij. Posebno pozornost je odposlanstvo posvetilo prav uradu za proizvodnjo aluminija. Njegovi člani so izrazili svoje občudovanje za tehnično dovršenost, ki jo kaže tudi v tem pogledu italijanska industrija. Odposlanstvo se je nadalje v podrobnostih zanimalo tudi za pobude družbe na korist svojim sodelavcem in delavstvu, kakor za otroške vrtnice, za menze, za knjižnico Dopplavora itd. Ob odhodu so gostje izrazili svojo gotovost v uspešnost italijansko-nemškega gospodarskega sodelovanja.

Bavarski ministrski predsednik umrl

Monskovo, 2. nov. s. Večera je umrl Lud. v. Siebert, predsednik bavarskega ministrskega sveta in predsednik Nemške akademije, ki je bil eden izmed prvih pristavev Adolfa Hitlerja. Rojen je bil 17. oktobra 1874. in je takoj po dovršenih pravih študijah stopil v javno življenje Nemčije, posvetivši se najprej upravni karjeri. Ko je Hitler prevzel leta 1933 oblast, je svojega zvestega pristave postavil na čelo bavarske javne uprave. Razen predsedstva bavarskega ministrskega sveta je pokojni dr. Siebert vodil tudi finančno ministrstvo. V priznanje svojih velikih zaslug na umetniškem in kulturnem področju, je bil leta 1938. imenovan tudi za predsednika Nemške akademije, ki jo je s svojim neumornim delom postavil na višino vseh kulturnih potreb nove Nemčije. Smrt velikega domoljuba, politika in umetnika visokih kvalitete je vzbudila v vsej Nemčiji veliko žalost.

Tajna seja švedskega parlamenta

Stockholm, 2. nov. s. Švedski parlament se je sestel danes na plenarno sejo, ki je bila proglašena za tajno.



Zmagoviti boji v kavkaških gorah Podrobnosti o uspehih na kavkaških bojiščih — Nemško-rumunska ofenziva v odseku Tereka

Berlin, 2. nov. s. Mednarodna obveščevalna agencija doznava iz vojaških krogov, da je prednja straža nekake nemškega oddelka na zapadni fronti Kavkaza, ki je bila odrezana od Sovjetov, srednje izvajala odpor, dokler ni bil stik zopet vzpostavljen. Nemške sile so tako zasedle novo sovražno ozemlje. V nekem drugem odseku v bližini Tuapseja, so gorski lovci globoko prodrli v sovjetske utrjene postojanke, od koder je bilo mogoče nadzorovati in bombardirati ceste velike strateške važnosti. Po silnih borbah je ves obrambni sistem bil zaseden in Nemci so ujeli mnogo sovjetskih vojakov.

V odseku Tereka je bila nemško-rumunska ofenziva v prvih osmih dneh predvsem usmerjena proti jugu in jugozapadu, zdaj se pa pričenja razširjati naglo proti vzhodu. Nemške motorizirane čete, ki prodirajo iz Nalčika, so zasedle mesto Alagir, kjer se končuje važna cesta, ki pelje s transkavkaške ceste proti severu in ki je bila že prej velike strateške važnosti. Zaradi nemškega ogražanja je bilo sovjetsko poveljništvo prisiljeno poslati ojačenja v področje Tiflisa, toda nemški lovci so jim takoj zadali tako hude izgube, da je njih borbeni duh upadel, ter so razbili tudi poizkuse zoperstavljanja napredovanju tankov.

Južno od Stalingrada so se boljševoški napadi, ki so jih podpirali tanki, zopet izjalovili pod koncentričnim ognjem težkega topništva. Nemškim inženjerem, ki so prešli v protinapad, je uspelo zasedati nov odsek vzdolž obrežja Volge. Severno od mesta so boljševoški zamen ponovni poizkuse doseči reko. Štirje veliki splavi in dve topničarki so bili potopljeni. V nekaj minutah so bili ujeti vojakji, ki jim je na splavu uspelo prispeti na obrežje. Sovjetski vojakji se niso upirali.

Pomen zasedbe Alagirja

Berlin, 2. nov. s. V pristojnem vojaškem krogu podčrtavajo nov važen uspeh nemških čet, zapadno od Tereka. Zasedba Alagirja je za sovražnika zelo hud udarec, zlasti zaradi tega, ker je s tem odrezana in blokirana ena najvažnejših poti preko Kavkaza, zlasti najkrajša cesta v Tiflis. Alagir se nahaja okrog 50 km od Ordžonikidze. Operacije se torej razvijajo zelo blizu tega izredno važnega industrijskega in strateškega središča.

Glede hudih borb v predelu Tuapseja se poudarja, da nemške in zavezniške čete še dalje napredujejo navzlic izredno srditemu sovjetskemu odporu in hudim terenskimi težkočam. Glede Stalingrada omenjajo, da so se bedno izjalovili poizkusi razbremenjevanja z napadi severozapadno in južno od mesta. Že nekaj dni se boljševoški omejujejo na ofenzivne akcije krajevnega značaja, ki se izvajajo s skromnimi sredstvi. Enaka usoda je namenjena poizkusom prevažanja čet čez Volgo v skrajnem severnem delu Stalingrada.

Zatišje na finskem odseku

Heisinki, 2. nov. s. Vojno poročilo javlja: Nič omebne vrednega ni poročati s front v zadnjih 24 urah.

Hitler sprejel madžarskega vojnege ministra

Budimpešta, 2. nov. s. Hitler je sprejel v svojem glavnem stanu ministra za narodno obrambo Nagya, ko se je mudil na vzhodni fronti. O tem obisku je Nagy podal tisku zanimive izjave. Poudaril je tesno tovariško sodelovanje, ki obstoja med madžarskimi in zavezniškimi četami in rekel: »Naši veliki zavezniki so Madžarom zvesti tovariši in prijatelji in z njimi se bomo borili do zmage. Obisk v Hitlerjevem glavnem stanu je bil izredno prijateljski. Hitler se je z menoj razgovarjal skoraj eno uro in o njem sem dobil nepozaben vtis.«

Izčrpanost v Rusiji

Buenos Aires, 2. nov. s. Posebni dopisnik lista »New York Times« z ruske fronte, ki je nedavno prišel iz Indije, opisuje svoje vtise o življenju v Sovjetski zvezi. Dopisnik je predvsem poudaril, da je v tej državi celotno udejstvovanje spriču velikih nasprotnikovih zmag usmerjeno k najbolji obrambi. Med ruskim narodom se ne prestopa govori o drugi fronti. Ogromno je število ranjenih vojakov, ki se vračajo iz prvih črt in za katere ni prostora v vojnih bolnišnicah.

Prvo mesto, ki si ga je dopisnik ogledal, ko je stopil na sovjetsko ozemlje, je bil Baku. Mesto je naredilo vtis, kakor da ne živi več normalnega življenja. Vse trgovine so zaprte zaradi pomanjkanja živil. Ženske in moški so vsi mobilizirani in vsakemu se bere na obrazu tragična usoda. Enaka je tudi Samara (Kujbišev). Mesto je zatemnjeno, vse trgovine so zaprte, kdor nima uniforme, ne sme ponesti na cesto. Povsod se nudijo prizori bede. Dolge ceste in veliki trgi v Moskvi niso več obljubene arterije, kakršne smo bili navajeni videti. Nič več avtomobilov in vidijo se samo težki tovorni avtomobili, ki jih vodijo oficirji in s katerimi prevažajo vojake in civiliste. Racionaliranje je zelo hudo in strogo. Ničesar ni mogoče kupiti. Kolone starcev in otrok čakajo pred državnimi trgovinami z živili in pred časopisnimi kioski.

Zadovoljstvo nad uspehi podmornic

Berlin, 3. nov. s. Ponedelji tisk poroča z največjim poudarkom o novem velikem uspehu nemških podmornic in o zmagi nad angloameriškim brodom. Tisk podčrtava predvsem, da kaže bilanca potopitev kljub silnim jesenskim viharjem na morju za mesec oktober tega leta okrog 300 odstotkov več potopitev sovražnega brodoma kakor v oktobru lani. »Völkischer Beobachter« piše, da se je obširni gradbeni načrt podmornic uresničil, med tem ko so preroki sovražne propagande po vsem svetu trobili, da nemško podmorniško orožje ne bo moglo nikoli doseči premembnih uspehov, ker bodo nove obrambne naprave in novo orožje Angloameričanov uničile ofenzivno silo podmornic.
»Völkischer Beobachter« in »Zwölfuhr-Blatt« podčrtavata, da so morale nemške podmorniške ednice prevladati nad 11.000

Bogat dar GILL-u

Eksc. Visoki komisar je ob 20letnici revolucije poklonil Zveznemu poveljstvu G. I. L. L.-a dar 250.000 lir.

S to fašistično gesto je hotel predstavnik

Vlade ponovno ter na občuten način izraziti svoje zanimanje za mladino, h katere popolni vzgoji so stalno usmerjeni ukrepi režima.

Maša zadušnica za padle

Ljubljana, 3. novembra
Dne 2. novembra ob desetih je bila maša zadušnica na poslednjem domovalšču v vojni padli na ljubljanskem pokopališču. Obred so prisostvovali Eksc. Visoki komisar, general Montagna kot zastopnik Eksc. Robottija, poveljnika armadnega zbora, Zvezni podtajnik Capurso kot zastopnik obojestranske Zvezne tajnika, nadalje skupina ženskih fašistov ter člani Zveznega direktorija ljubljanskega fašista. Postrojena je bila častna četa z godbo.

Po maši zadušnici so se poklonili predstavnikom oblasti v mavzoleju v svetovni vojni padli. Pred mavzolejem je bil razvrščen oddelek obojestranskih fašistov s fašističnim praporom. Položena sta bila venca armadnega zbora ter hrvatskega konzula. Vsi vojaški grobovi so bili prejšnji dan

ljubeznivo okrašeni po fašističnih tenah. Ob zaključku obreda je odavirala godba v religioznem molku navzočih »Legionarjevo prošnjo pred bitko».

Obisk hrvatskega konzula pri Zvezi fašijev

Dne 2. novembra se je podal hrvatski konzul na sedež Zveze fašijev, kjer je položil venec na spominski kamen padlih fašistov.

Zatem je konzul v spremstvu Zveznega podtajnika Capursa posetil Zvezine pisarne ter uredništvo lista »Prima linea«. Pri tem je izrazil svoje zadovoljstvo sprčo intenzivne delavnosti, ki jo razvijajo vsi sodelavci.

Proslava 20 letnice Pohoda na Rim v Ljubljanski pokrajini

V Črnomlju

Nadzornik področja tov. Emilio Cassanego je v spremstvu krajevnih hierarhov ob 10.45 posetil poveljništvo vojaške posadke, kjer ga je sprejel Zlata svetinja polkovnik Ciamabilla in častniki posadke. Nadzornik je izrazil bratske pozdrave Črni srajci slavnemu 23. polku »Comoe«, ki je tudi praznoval obletnico svoje ustanovitve.

Nato so se na trgu Viktorja Emanuela III. zbrale čete in ljudstvo okoli odra, na katerem so bili polkovnik Ciamabilla, predstavnik krajevnih oblasti in zastopstvo častnikov raznih oddelkov. Tovarši Cassanega je po naročilu Zveze fašijev v Ljubljani očrtal pomen zgodovinskega dneva ter podal poročilo o delu Fašizma v 20letnem poslanstvu političnega in socialnega prizadevanja. Nato je prebral ljudstvu poročilo, ki ga je četam naslovil Zvezni tajnik Orlandini, ter žel toplo odobravanje. Slovesnost se je zaključila s Kraljevo koračnico in Giovinezzi, ki jo je igrala polkovna godba. Nato so zastopniki oblasti prisostvovali telovadni prireditvi članov GILL-a ter posetili novo menzo za delavce, ki jo je ustanovil čestni odbor.

Popoldne je nadzornik področja v spremstvu poveljnika posadke ter hierarhov odšel k oddelkom, razmeščenim v raznih krajih, ter jim je razdelil denarne nagrade in druga darila. Slavnostni dan je bil zaključen zvečer z brezplačno kinematografsko predstavo občinskega Dopolavora.

V Cerknici

Proslave so se udeležili častniki in vojaški posadke ter zastopniki oblasti in je med svečanostjo vladalo ponosno navdušenje. Zaključena je bila s petjem popevk Revolucije.

V Logatcu

Ob 9. je bila ob prisotnosti zastopnikov vseh političnih, vojaških in civilnih oblasti odslušana slovesna maša za padle. Ob 10. je imel tovariš Umberto Cungi v bivši dvorani Sokola, ki je bila napolnjena z vojniki in ljudstvom, ob prisotnosti predstavnikov oblasti, med katerimi so bili generalni poveljniki vojaškega področja, komisar, nadzornik področja, vsi častniki in politični tajniki, govor o pomenu Pohoda na Rim. Nato so nadzornik področja in hierarhi posetili vojaške v vojni bolnišnici ter jim izročili pozdrave Zveznega tajnika in ljubljanskih Črni srajci, darove, cigarete in razne potrebne stvari.

V Metliki

Ob 15. je na glavnem trgu ob prisotnosti župana, poveljnika vojaške posadke, častnikov, kapitana javne varnosti, fašistov, predstavnikov GILL-a, duhovščine in raznih oddelkov posadke govoril I. senior Luigi Jezi o pomenu 20. obletnice Pohoda na Rim in so bile njegove besede sprejete z velikim navdušenjem. Slavnost se je začela in zaključila s pozdravom Duceja, ki ga je odredil poveljnik občinskega GILL-a v Metliki.

V Velikih Laščah

Ob 8. so se zbrale na glavnem trgu Črne srajce 4. bataljona »Montagna« ter po en oddelek strojnica in topničarjev. Ob 8.30 so prispeli poveljniki posadke I. senior Gardini, častniki bataljona in ostale vojske, politični tajnik in odposlanec Zveze fašijev iz Ljubljane skvadrist Madori.

Poveljnik je najprej odredil pozdrav Kralju in Duceju ter se spomnil padlih. Tov. Madori je prečital poslanico Zveznega tajnika, nato pa je z vznemirjenimi besedami orisal veliki pomen Pohoda na Rim.

Izpred okrožnega sodišča

Še dva tatiča pred sodnikom poedincem — Enemu je ugajalo motorno kolo, drug pa se je zadovoljil z otroškim vozičkom

Ljubljana, 3. novembra
Pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča dr. Rantom sta se v četrtek zagovarjala razen Pavle Berlotove, ki smo o njeni zadevi poročali že v soboto, tudi dva tatiča, ki sta izrabila priložnost in se polastila motornega kolesa oziroma otroškega vozička. Oboje pride prav, saj se da imenitno spraviti v denar.

Motorno kolo je bilo vseč samskemu delavcu Antonu Mikliču po rodu iz Žužemberka. Mož je imel že večkrat opravka s sodnijo, pa ga ni zmotilo. Lani ob prevaru je odjel Francu Petriču motorno kolo in se z njim nekaj časa vozil okoli. Dolgo pa se »pridobitve« ni veselel, ker so ga imeli kmalu karabinerji v pesteh in so mu motorno kolo odvzeli, njega pa zaprli. Poseben strokovnjak v motornih zadevah pa Mikliču verjetno ni, kajti lastnik terja kar 1500 lir odškodnine za popravilo poškodb, ki mu jih je povzročil s svojimi vožnjami. Obtoženec je dejanje priznal; zagovarjal se je pa, da je mislil, da je motorno kolo brez lastnika, ker je bilo shranjeno na prostoru,

kjer je čakalo več zapuščenih vojaških avtomobilov na novega gospodarja. Oporokal je tudi trditvi lastnika, da bi bil on napravil tolikšno škodo na motornem kolesu, češ da so se po njegovi aretaciji še drugi vozili dalj časa z njim.

Sodnik ga je spoznal za krivega tatvine po § 314 in ga je obsodil na 1 mesec in 15 dni strogega zapor. Častne pravice izgubi za dobo enega leta. Lastnik je bil s svojimi odškodninskimi zahtevki zavrnjen na pot civilne pravde. Obsojeni Miklič ne bo deležen ne amnestije ne odpusta kazni.

Drugi grešnik je bil 24letni Ljubljancan M. S., po poklicu delavec in oče dveh otrok. Mož je bil že prej zašel na stranpota, kar se mu je kmalu maščevalo. Dobil je primerno zaposlitev, čim pa je delovodja zvedel, da je bil že pet mesecev zaprt, ga je odslužil. Tako je razumljivo, da živi njegova družina v bedi. Obtoženec je ukradel otroški voziček in ga prodal na Mestnem trgu za 160 lir. Na prošnjo njegove skrbne žene, ki je možu že pripravila službo, čim se vrne iz zaporov, je bil

sodnik z obtožencem tokrat izredno milosten ter mu je še zadnjič ponudil priliko, da se poboljša.

Po § 314 je bil obsojen na 1 mesec in pol strogega zapor in na 1 leto izgube častnih pravic. Oškodovanici mora povrniti še 76 lir škode. Obtoženec je kazen sprejel z obljubo, da bo šel takoj na posleno delo.

Obvezno inventariziranje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na komisarstvo naredbo z dne 9. oktobra 1941-XIX št. 123 s predpisi o prodaji oblačilnih izdelkov in drugih porabnih predmetov in glede na komisarstvo naredbo z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 122 s predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov, odreja:

Od 1. novembra 1942-XXI dalje preneha za podjetja, ki prodajajo občinstvu tekstilne izdelke in blago, obutve ali druge oblačilne predmete obveznost voditi vpisnik po členu 2. naredbe z dne 9. oktobra 1941-XIX št. 123.

Od istega dne dalje se mora vpisnik, predpisan po členu 1. naredbe z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 122, nadomestiti s prejemnim vpisnikom in z oddajnim vpisnikom po obrazcih, ki jih določi Visoki komisar.

Člen 2. Kot začetna postavka prejema, ki jo morajo vpisati podjetja iz prednjega člena v prejemni vpisnik, velja stanje po inventarju blaga, ki je v njih trgovinah ali skladiščih ali prodajalnicah o polnoči dne 31. oktobra 1942-XXI. Inventar sam morajo napraviti podjetja po predpisih, ki jih v ta namen izda Visoki komisar.

Inventar se sestavlja v času od 1. do 5. novembra 1942-XXI. V tem času ne smejo podjetja, tudi če imajo, ob upoštevanju normalnega obratovnega časa, svoje trgovine odprte, prodajati ali oddajati občinstvu blaga ki ga omenja ta naredba.

Člen 3. Inventar po členu 2. morajo sestaviti tudi industrijski, obrtniki, trgovci na debelo, trgovski zastopniki z zalogo blaga ter uvozniki in izvozniki podjetja, ki ne prodajajo občinstvu. Razen tega so od dne 1. novembra 1942-XXI dalje dolžni voditi posebno prejemno in oddajno kartoteko po obrazcih, ki jih določi Visoki komisar.

Člen 4. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo po kazenskih določbah naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8.

Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ki sledi objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 31. oktobra 1942-XXI.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Inventar zalog racioniranih tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve

Združenje in industrije in obrtnikov za Ljubljansko Pokrajino opozarja vsa industrijska in obrtna podjetja (proizvajalce in konfesioniste), uvoznika in izvoznika podjetja, da morajo po odredbi Visokega komisarata v zvezi z uvedbo novih oblačilnih izkaznic sestaviti inventar zalog racionirane obutve, oblačilnih izdelkov, oblačilnih predmetov, kovčegov in torb iz usnja po stanju o polnoči na dan 31. oktobra 1942-XXI. Inventar se bo moral sestaviti ločeno za vsako podjetje, delavnico, skladišče, prodajalnice itd., četudi se nahajajo v isti občini, in to na posebnih obrazcih iz treh izvodih za vsako podjetje, delavnico oziroma skladišče.

Zaloge omenjenih predmetov se bodo morale vpisati v posebej za ta namen določene obrazce in listi:

1.) obrazec št. 1. tkanine za obleke, podloge in za osebno perilo, 2.) v obrazec št. 2 konfesionirana oblačila, kluboki, rokavice in kravate, 3.) v obrazec št. 3 kožuho in konfesionirano osebno perilo, 4.) v obrazec št. 4 pletenine, nogavice, trgovske preje in čevlje, 5.) v obrazec št. 5 pa tkanine za pohištvo, tapete, kovčge, torbe iz usnja, tkanine za hišne perile konfesionirano osebno perilo, prejico za šivanje in vezenje. Slednji se sestavi na posebnih tiskovinih še posnetek iz pravih omenjenih prijav. Vsak izmed navedenih obrazcev, kakor tudi posnetek, mora biti sestavljen v treh izvodih.

Pozivajo se vsa prizadeta industrijska in obrtniška podjetja, da nujno naročijo v pisarni Združenja, Beethovnova ul. 10 potrebno količino ustrežajočih tiskovin za inventar.

Iz Spodnje Štajerske

Nesreče. 53letni, prostovoljni gasilec Avgust Marčič iz Slov. Bistrice je padel med gašenjem požara z odra. Zlomil si je nogo in zadobil še druge poškodbe. V opuščen pivovarni Union zaposleni 30letni Grk Aleksander Neovitisil si je med delom hudo poškodoval desno roko. 16letni vajenec Franc Brandner iz Studence pri Mariboru si je hudo poškodoval desno nogo. Vse tri onesrečenec so prepeljali v mariborsko bolnico.

Podelitev državnega sportnega znaka. V torek je bil v zborovalnici krajevnih skupine v Mariboru svečano izročeno državni sportni znak 18 tekmovalcem in trem tekmovalkam, ki so napravili predpisani izpit. Doslej je napravilo v Mariboru izpit 126 mladeničev in deklet. Državni sportni znak jih je dobilo doslej 33 in sicer srebri 4 mladeniči, bronast pa 24 mladeničev in 5 deklet.

Nemčija in podunavske države. V ponedeljek zvečer je predaval v Celju graški docent dr. Walter Schneefuss o stikih med Nemčijo in Južno Evropo v preteklosti in sedanjosti. Zelo nazorno je opisal razvoj južneevropskih problemov in njihov vpliv na Nemčijo. Iz raznolikosti tega prostora nastale nezdružene narodne težnje malih narodnih skupin niso mogle privedi do zboljšanja razmer. Nemčiji, ki se je dvignila pod vodstvom Adolfa Hitlerja do polne veličine, se je posrečilo urediti z modro dalekovidno politiko vse motnje in nemire povzročajoča vprašanja na način koristen vsemu srednjeevropskemu prostoru. Ob zaključku je govoril predavatelj o dogodkih zadnjih let in naglašal zlasti borbo proti boljševizmu in plutokraciji.

Predavanje o prostozidarstvu. Na povabilo štajerskega Heimatbunda bo predaval danes v Slovenski Bistrici prof. Gregor Schwarz-Bostunitch o prostozidarstvu, njegovem bistvu in delovanju. Pojasnil bo

poslušalcem razliko med idejo prostozidarstva in narodnega socializma. Predavanje bo združeno z razstavo prostozidarskih predmetov.

Iz Hrvatske

Tečaj za režiserje diletantskih odrov. V navzočnosti prosvetnega ministra dr. Mile Starčevića je bil oni dan odprt v Zagrebu tečaj za režiserje hrvatskih diletantskih gledaliških odrov. Udeleženci tečaja so večinoma iz dežele, kjer vodijo diletantska gledališča. Zdjaj bodo v Zagrebu izpolnili svoje znanje še strokovno.

Zagrebačka društva in ustanove grade 23 domov. Ob prvi obletnici Nezavisne Države Hrvatske je večina hrvatskih društev in ustanov sklenila graditi lastne domove, namenjene v prvi vrsti siromašnim

slojem. Mestno poglavarstvo bo zgradilo Dom za zaščito mater in dojenčkov, ravateljstvo tvrde Bates Dom za okrevanje in odhiti, dobrodelno in prosvetno društvo »Samopomoč« svoj društveni dom, »Dom milosrdja« Dom za osemletnice in starce, »Društvo državnih samoupravnih vpo-kojencev Društveni dom, zagrebske gospe Dom deklic, Društvo hrvatskih Primorcev, Dom hrvatskih Primorcev itd. Samo v Zagrebu bo zgrajenih 23 novih domov.

Posebna trošarinska doklada na pivo. Oddelek za državne dohodke finančnega ministrstva obvešča javnost, da se od 30. oktobra pobira posebna trošarinska doklada na pivo izpod 8%.

50.000 kun globe za skrivanje blaga. Gospodarska policija v Sarajevu je kaznovala trgovca Matildo Hafner s 50.000 kun denarne globe in dvema mesecema zaporu zaradi skrivanja blaga. Vse blago ji je bilo zaplenjeno v korist državne blagajne.

SPORT

Živahna sportna nedelja v tujini

Visok poraz Hrvatov v Stuttgartu in Švicarjev v Budimpešti — Pripombe k razvoju italijanskega nogometnega prvenstva

Ljubljana, 3. novembra
Prostor nam večraj ni dopuščal, da bi podrobneje poročali tudi o nekaterih pomembnejših sportnih dogodkih v tujini in o važnih rezultatih petega kola italijanskega nogometnega prvenstva. Med mednarodnimi dogodki sta bili na prvem mestu zlasti obe meddržavni reprezentativni nogometni tekmi, ki sta se obe končali s sigurno zmago domačinov.

Nemčija — Hrvatska 5:1 (2:0)

V Stuttgartu so se pomerili Nemci in Hrvati. Tekma se je končala z nenavadno visoko razliko v korist Nemcev 5:1 (2:0). K takemu rezultatu je največ pripomogla iztrženo razpoložena nemška enajstorična, ne malo pa tudi dejstvo, da so Hrvati nastopili brez nekaterih najboljših moči. Ko je hrvatska nogometna zveza že določila svoje moštvo, se je izkazalo, da kar štirje igralci ne bodo mogli odpotovati zaradi bolezni (Lechner, Jazbinšek, Cimermančič in Kacian). V tem položaju je bilo potrebno najti primerne zamene, vendar vprašanje ni bilo lahko in je vodstvo moštva, ki je odpotovalo v Stuttgart, oklevalo do zadnjega hipa, koga naj pošlje v boj proti tako nevarnemu nasprotniku.

Na stadionu se je zbralo okoli 50.000 gledalcev, ki so z navdušenjem pozdravljali uspehe domačinov. V vodstvo so prišli Nemci, ko jim je sodnik prisodil prosti strel s 16 m črte pred hrvatskimi vrati. Janesova bomba je bila tudi za Glaserja neubranljiva. Pred odmorom je povisal rezultata še Walter.

V drugem polčasu se je izkazal zopet Wilimovski, ki je igral izvrstno že proti Švici. Zabil je sam dva gola, bil pa ob enem najprodornejši igralec vsega napada, ki ga je stalno gnil s premišljenimi akcijami v ogenj. Po stanju 4:0 so dosegli častni gol tudi Hrvati, za katere je bil uspešen Wölfl. Končni rezultat je postavil Klingler. Hrvati so se borili pogumno do konca, vendar jim ni uspelo resno posegati v razvoj dogodkov. Tekmo je sodil madžarski sodnik.

Madžarska — Švica 3:0 (1:0)

V Budimpešti pa so gostovali Švicarji, ki jih je sprejelo na budimpeštanskem stadionu ob navzočnosti okoli 40.000 gledalcev dokaj prenovljeni domači reprezentativno moštvo. Madžari so bili boljši in so zasluženo zmagali.

Pri Švicarjih je bila solidna zlasti obramba, ki je uspešno razdirala večino madžarskih napadov. Do odmora so bili Madžari samo enkrat uspešni: gol je zabil v 31. minuti znani Bodola.

V drugem polčasu so Madžari še očitneje prevladovali na terenu. Velik del tekme je bil odigran v švicarski polovici. Realizatorja obeh golov sta bila Polgar in Toth.

Nenavaden razvoj v italijanskem prvenstvu

Suhe rezultate tekem petega kola divizije A smo zabeležili že včeraj. K nekaterim presenetljivim rezultatom in k splošnemu stanju po petem kolu velja pripomniti še naslednje:

Najvažnejša tekma je bila v Rimu, kjer je igral Torino proti Romi. Splošno se pričakovalo velike bitke, ki pa je izostala, ker je lanski prvak Roma bil pre slab, da bi se uspešno uprl Torincu, ki so rezultat 4:0 postavili že do odmora, nato se pa zadovoljili s komednejšo igro. S to zmago je Torino že močno zabrisal začetne spodbujanje in se je v tabeli uvrstil na peto mesto z izvrstnim količnikom golov. Druga zanimiva tekma je bila v Livornu, kjer je letošnje »odkritje« Livorno sigurno premagal močno enajstorično Lazio 4:2 in ostal tako z 10 točkami — edino še neporaženo moštvo! — na vodstvu s kar 3 točkami naskoka pred Genova, Fiorentino in Ambrosiano.

V ostalih tekmah so zmagali favoriti, izjemno v Vicenci in Triestu, kjer sta tako Vicenza kakor Triestina morali odstopiti pol izkupička gostujočima Milanu oziroma Triestini. Triestina je celo lahko zadovoljna, saj je dobila eno točko po zaslugi avtogola gostev.

V primeri z lanskim zaključkom pa tudi z razvojem prvenstva znači letošnji začetek do včerajšnjega petega kola precejšnje presenečenje. Lanski prvak Roma je na šestem, njegov najnevarnejši tekmelec Torino na petem, Venezia pa celo na 15. mestu. Vodstva se drži edino Genova, dočim je tudi Lazio sredi tabele (8.). Uspešen start Livorno, ki se je lani obupno boril za obstanek v diviziji, danes pa je velik gospod z vrhanim žepom točk ter prav nič ne kaže, da bi že hotel popustiti vodilno mesto, je dejstvo, ki zelo dviga privlačnost začetnega dela. Uspešno se borita tudi Fiorentina in Ambrosiana, deloma pa tudi Bologna in Bari. Triestina s svojimi štirimi remisi in enim porazom (enako tudi Milano) ne vlija najboljših nad.

Spezia še naprej v vodstvu

V diviziji B so rezultati petega kola takile:

V Novari: Pro Patria—Novara 1:0, v Alessandri: Alessandria—Pisa 2:1, v Modeni: Modena—Pescara 5:1, Brescia—Savona 3:1, Ancona—Anconitana — Cremo-

nese 2:1, La Spezia: Spezia—Udinese 5:1, Padova: Padova—Siena 5:0, Roma: Mater—Palermo 1:0, Napoli: Napoli—Fanfulla 2:1.

Stanje v tabeli: Spezia 9 točk, Napoli 8, Padova, Brescia in Alessandria 7, Anconitana, Palermo, Modena, Cremonese, Pro Patria, Pisa in Udinese 5, Novara 4, Fanfulla in Mater 3, Savona in Siena 2, Pescara 1.

Anconita in Savona sta igrali eno tekmo manj.

Lahkotletti Concordie in Zagreba so se v nedeljo še enkrat pomerili. Prireditelj je med najvidnejšimi rezultati vrglal tri nove hrvatske rekorde, ki pa so bili došedeni na netekmovalnih progah. Tako je nov rekord postavil Kotnik na 3000 m (8:46.4), Srakar na 1000 m (2:38) in stafeta Concordie na 4x200 m (1:35.7).

Medmestna nogometna tekma Kiga-Königsberg je v nedeljo ostala neodločena 1:1.

Krožna kolesarska dirka po Milanski pokrajini, v kateri so tekmovalci deloma na cesti (90 km), deloma na dirkališču medseboj dvojice najbolj znanih dirkačev, je prinesla zmago Bartaliju in Favalliju, ki sta si priborila 41 točk. Druga je bila dvojica Coppi—De Benedetti z 38 točkami.

V prvenstvu divizije C je v nedeljo v Poli ostala tekma med Grionom in Distrettom neodločena 1:1 (0:0), Fiumana je premagala Ampeleo 2:1 (1:0), Ponziana-Mogliano 4:0 (1:0) in Treviso-Monfalcone 3:0 (2:0). Prvo točko je oddala tudi vođača Pro Gorizia, ki je v Pierisu igrala s Pierisom 0:0.

Odhod italijanskih boksarjev v Španjo. Konec tedna so odpotovali v Španjo italijanski boksarski prvaki Musina, Palermo, Bondavalli, Proietti in Peire. Nastopili bodo v Madridu in Barceloni.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 3. novembra: Hubert
DANAŠNJE PRIDRITVE
Kino Matica: Da, milostljiva.
Kino Sloga: Duša, ki se vrača.
Kino Union: Izgubljena ljubavna pisma
Ljubljanski komorni trio ob 18. v veliki filharmonični dvorani
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Narodno gledališče

DRAMA

Torek, 3. novembra: zaprto
Sreda, 4. novembra: ob 16.: Hamlet. Red B
Četrtek, 5. novembra: ob 16.: Šestero oseb
Išče avtorja, Red A

Prihodnja dramska premiera bo drama Henrika Ibsna: »Gradbenik Solnes«. Delo spada v dobo, ko je ustvarjal dramatik dela s simbolističnimi potezi. Igra je drama starajočega se gradbenika, močnega človeka, ki stoji na vrhuncu svojih uspehov; pridobil si jih je v svojo brezobzirnostjo nasproti drugim. Simbol mladosti in posebnega mladost, Hilda, pride izterjat obljubljeni »grad«. Konflikt starajočega se moža, ki se zave storišnih življenjskih napak in hoče zaživeti svojo drugo bolj posneto mladost, vodi do končnega obračuna. Drama je več kot subjektivna zgodba, v njej so zajeti kompleksi ljudi, njen značaj je občečloveški. Igro bo režirala Marija Vera.

OPERA

Torek, 3. novembra: ob 16.: Gasparone. Opereta. Izven. Cene od 24. lir navzdol
Sreda, 4. novembra: ob 16.: Traviata. Red Sreda
Četrtek, 5. novembra: ob 16.: Don Pasquale. Red Četrtek

Radio Ljubljana

SREDA, 4. NOVEMBRA 1942-XXI

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Pisana glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 13.10: Pet minut gospoda X. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenski. 13.20: Domovina v vojni: Himne in pesni, izvajata orkester in zbor, vodi dirigent Gallino. 13.50: Vojaške pesmi. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Letalsko godbo vodi dirigent A. Di Mimiello. 14.30: Operna glasba. 14.45: Poročila v slovenski. 17.15: Glas naroda. Patriotske pesmi Giovannijs Castagnolia, izjavi zbor Guido Monaco di Prato, vodi dirigent Breci. 19.00: »Govorimo italijansko«, prof. dr. Stanko Lehen. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Valčki. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Radio za družino. 21.15: Predavanje v slovenski. 21.25: Plošče. 22.15: Plesni orkester rimskega oddelka Kr. moravice. 22.45: Poročila v italijanski.

Iz zgodovine pokopališča pri Sv. Krištofu

To pokopališče je Ljubljana dobila l. 1779 in pozneje je bilo dvakrat razširjeno — Pokopališči zid iz gradiva srednjeveškega mestnega obzidja

Ljubljana, 2. novembra

Ljubljana bi najbrž ne imela nikdar pokopališča pri Sv. Krištofu, ko bi ne bil izdan odlok vlade Marije Terezije, da morajo biti pokopališča oddaljena od naselij ter da morajo opustiti pokopališča v obljubljenih krajih. Čeprav je bilo pokopališče pri šentpeterski cerkvi tesno in bi morali prej ali slej dobiti novo kje drugje, vendar bi prostora za novo pokopališče najbrž ne izbrali pri Sv. Krištofu. Ko so ga izbrali tam, še ni kazalo, da se bo kdaj mesto razvijalo tako daleč v to smer ter da bo pokopališče oviralo mestni razvoj.

Zakaj so se odločili za prostor pri Sv. Krištofu

Prostora za novo pokopališče ni bilo tako lahko najti; pomisliti je treba, da je bilo za pokopališče potrebno veliko zemljišče. Kdo ga naj da in kje naj vzamejo denar? Magistrat in menda tudi župnik sta bila dolžna najti prostor za novo pokopališče primerno daleč od mesta. Odločili so se za staro šentpetersko podružnico. V župnišču so seveda želeli naj bi bilo novo pokopališče na župnijski zemlji. Podružnica sv. Krištofa je pa imela nekaj zemljišča in bila je sorazmerno precej oddaljena od mesta. Ugodno je bilo tudi, da ni preveč daleč od samega sedeža župnije. Ta podružnica znamenite šentpeterske župnije je precej stara, saj je bila prva cerkev sv. Krištofa sezadana vsaj l. 1497, a morda celo prej. V protestantskih časih so se protestanti, ko še niso imeli besede v samem mestu najprej udeleževali v tej cerkvi. Šhajali so se v raznih zunanjih cerkvah, haje tudi na Rožniku in pri Sv. Krištofu. Vendar se protestanti te cerkve niso polastili v pravem pomenu besede; magistrat jim je prepustil župniško cerkev sv. Elizabete (na prostoru sedanje kresije). Iz zgodovine diskalceat-ov avgustincev v Ljubljani je znano, da so imeli prizadevali pridobiti cerkev sv. Krištofa, kar se jim ni posrečilo; šentpeterski župnik se je odločil uprati njihovim stremeljem. Ko so se odločili za novo pokopališče pri Sv. Krištofu, mesto ni imelo še nobene zveze s tem neobljudenim krajem. Vemo, da je od glavne pošte do Sv. Krištofa kilometer daleč. V tej razdalji je bilo tedaj, ko je Ljubljana dobila novo pokopališče, le osem hiš na obeh straneh ceste. Razen tega sta stala ob cesti še dva samostana (klaris in diskalceati). Na sever so se razprostirale njive in tedaj niso mogli niti pomisliti, da se bo Ljubljana mogla kdaj tako razširiti ter dočeti tudi novo pokopališče.

Prvotno pokopališče majhno

Prvotno pokopališče je bilo mnogo premajhno za Ljubljano, čeprav je bila tedaj v primeri s sedanjim obsegom mesteca. Slovensko je bilo izročeno svojemu namenu 3. maja 1779; blagoslovil ga je škof Herberstein. Ni še minilo 20 let, pa so že spoznali, da je bilo novo pokopališče premajhno. To se je zlasti izkazalo v letih 1795 in 1797, ko je bilo v Ljubljani mnogo vojaštva, ki je bilo na potu v Italijo. V Ljubljani se je pa ustavljalo tudi vojaštvo, ki se je vračalo z juga. Med njim je bilo mnogo ranjenecov. V Ljubljano so pripeljali tudi precej ujetih Francozov in bili so v zadregi, kje naj jih nastanijo. Z ujetniki so napolnili vse ječe, zlasti grajske in kaznišnice na Zabjaku. Baje so morali posestniki na Prulah celo izprazniti seno iz skednjev in senikov, da je bil tudi tam pripravljen prostor za ujetnike in ranjence. Ranjenci, ujetniki, so zol umirali, kar je razumljivo, če se zamislimo v tedanje zdravstvene razmere. Iz listin je razvidno, da je umrlo na dan tudi po 30 vojakov. Tako je bil prostor na novem pokopališču kmalu izrabilen. Francoske ujetnike, ki so umirali v grajskih ječah, so pokopavali na Gradu. Zdal pa vse ne vemo, kje je bilo na Gradu to zasilno pokopališče. Zgodovinar je pripomnil, da se bo staroslovec kdaj pozneje čudil, če bo odkril pokopane francoske vojake.

Prvo povečanje l. 1797

Za prvotno pokopališče so doleteli le pol cerkvene njive. L. 1797 niso mogli več odlašati s povečanjem in doleteli so za pokopališče še ostane njive. Skrbli, kako naj obzidajo pokopališče, niso imeli. Tedaj je bilo v Ljubljani toliko gradiva, da niso vedeli, kaj naj počne z njim; podirali so namreč okorno mestno obzidje, ki je dalo prave grmade gradiva. S tem gradivom so tudi obzidali povečano pokopališče. Seveda je pa bilo s povečanjem pokopališča vendar precej stroškov, že zaradi tega, ker je bilo treba gradivo prepeljati na pokopališče. Oblasti niso dale denarja za pokopališče, prav tako pa ni bila dolžna župnija, da kaj prispeva. Nameravali so zidati tudi murtašnico, ki je doslej ni bilo, tako da domneva, da so menda včasih pokopali tudi

koga živega, ni bila zgolj privlačna za lase. Nihče ni hotel dati denarja, zato so iskali posojila za ureditev pokopališča. Denar je posodil šenklaški župnik pod pogojem, da mu plačujejo 4% obresti. Posojilo je znašalo 4149 gld. Za amortizacijo posojila so bile zvišane pristojbine za pokop, a le za »boljše« pogrebe, če so se svoji pokopnega hoteli odločiti za slovesnejši pokop. Vendar so se pokazale pozneje težave z vračanjem posojila, ker ni bilo nikogar, ki bi devolj vestno pobiral pristojbine. Delno jih je pobiral cerkovnik, ki je bil hkrati grobar pri Sv. Krištofu, delno posamezne župnije, šenklaški župnik je precej dolgo čakal, da bi mu vrnil denar, a najbrž bi ga ne dobil, če bi se l. 1797, torej takoj po povečanju pokopališča, ne podrl del pokopališkega zidu. Potrebovali so zopet denar za popravilo zidu in obrnili so se na šenklaškega župnika kakor prvič, naj jim denar posodi. Župnik se je branil, češ, saj mi še prvega posojila niste vrnil. Končno je moral posoditi magistrat za popravilo zidu 485 gld. Poslej si je cirkozni urad začel prizadevati, da bi tudi župnik dobil svoj denar, ki ga je posodil za povečanje pokopališča in pozanimal se je, kako je s pobiranjem pristojbin za pokop. Ugotovljeno je bilo, da pri pobiranju pristojbin ni bilo nobenega reda. Nihče ni vedel, kdo je dolžan višino pristojbin in cerkovnik je gospodaril precej po domače. Od l. 1816 sploh ni polagal računov o pokopaliških dohodkih. Šentpeterski župnik mu je prepustil upravo za 160 gld. na leto. Pogodila sta se, da bo cerkovnik za to plačeval opravljanje cerkvenih služb, užival bo brezplačno stanovanje in uporabljal gospodarska posojila in cerkveno zemljišče, travnike in njive. Pobiral je pa smel tudi

zase vso pristojbino od zvonjenja pri Sv. Krištofu.

Ponovno povečanje pokopališča

V prvi polovici prejšnjega stoletja je bilo ljubljansko pokopališče zopet premajhno. Pretresno je postalo zaradi velike umrljivosti prebivalstva za kolero l. 1836. Pokopališče je pa bilo kmalu pretresno tudi zaradi tega, ker se cerkovnik pri pokopavanju ni držal nobenega reda. Če mu je kdo kaj stisnil v roko, mu je bil pripravljen prepustiti poljubni prostor. Baje se je večkrat zgodilo, da so bili grobovi prekopani že po 4 letih, kar je izpričano vsaj za prekop grobov l. 1832. Za to pa ni bil nihče odgovoren, ko so iskali krivca. Oblast je zvrčala predvsem na šentpeterskega župnika za nerednosti na pokopališču, a tudi magistratu ni bilo prizanešeno. Okrožni urad je končno odvzel šentpeterskemu župniku pristojnost nad pokopališko upravo in ga poveril šenklaškemu župniku Zornu (l. januarja 1839). Šentpeterski župnik se pa ni hotel s tem sprijazniti in se je dolgo pritoževal, a pritožbe niso nič zalegle. O pokopaliških razmerah je dolgo razpravljala posebna komisija in odkrila je mnoge pomanjkljivosti, da je bil končno izdan odlok o novi upravi. Ko je bila uprava pokopališča končno urejena, je bilo konec tudi nereda na pokopališču in imeli so dovolj dohodkov za nadaljnje preureditve. Že v drugi polovici prejšnjega stoletja se je v drugi polovici prejšnjega stoletja se je pa jasno pokazalo, da je to pokopališče preblizu mesta, ne le, da je pretresno. V začetku tega stoletja smo dobili pokopališče pri Sv. Križu, ki je pa tudi že preblizu mesta. Od starega pokopališča pri Sv. Krištofu nam je pa ostalo le Navje in park ob novem bogoslovju. Cerkev ni več pokopališka, temveč je župnijska.

Pogovori s čitatelji

„Ali se naj omožim?“

»Na življenjskem razpotju sem; morala bi se odločiti, ali naj se omožim zdaj ali naj počakam raje do konca vojne. Roditelji želijo, naj bi se čim prej omožim in tudi zaročenec nima pomislekov proti takojšnji poroki. Očitajo mi, da sem preveč stvarna, kar je menda res nekaj nenavadnega pri dekletih, češ, da sru sploh ne dovolim nobene besede. Sodim, čeprav se morda motim, da ni vseeno, kdaj ustanavlja družino, zato oklevam, čeprav je zaročenec zaposlen in smem upati, da bi kot zakonec primerno skrbel za družino. Dejal je, da je bolj gospodarsko živeti v skupnem gospodinjstvu ter da bi bilo bolje tudi od gospodarske strani, če bi se takoj poročila. Nekateri pa vendar soglašajo z menoj, da je tako pomembna odločitev vredna pomisleka. Kaj bi svetovali stvarnemu dekletu, ki tako okleva pred možitvijo?«

Morda delajo krivico dekletom tisti, ki se tako radi posmejujejo, češ, sleherni deklet najteje čaka na možitev. Toda, četudi bi bilo to res, čemu bi se posmejevali, saj je vendar narava dala ženi nalogo, da postane mati? Naravni nagib je torej, če deklet hrepeni po ustanovitvi družine. Prav tako je naravno, da deklet v tem stremelju prepusti vodstvu bolj sru kakor preudarku, zlasti dokler je še polno življenjskega ognja. Vendar vsa dekleta nedvomno ne hrepenijo po možitvi za vsako ceno. Sleherni deklet vsaj malo izbira, čeprav se marsikatero omoži s prvim možikom, ki ga bolje spozna. Najbrž so tudi nekatera zaljubljena dekleta bolj stvarna kakor možiki. Možki se najbolj pogosto motijo o ženskah. Včasih, če ne vedno, bi zaradi tega dekletom morda bolj svetovale žene kakor možiki. Motijo se možiki, ki mislijo, da ženske niso preudarne ter da so preveč čustvene. Možki precejneje svoj razum in podcenjujejo to, kar imenujejo ženski instinkt.

Zanimivo bi bilo dognati, kaj bi svetovali možiki dekletu, ki ne ve, ali bi se omožilo ali ne. Še bolj pa, kakšen nasvet bi mu dale izkušene ženske. V našem primeru bi morali seveda upoštevati, zakaj deklet pomisli: ali se kaže poročiti med vojno ali ne. Dekle ljubezni niti ne omejuje; vprašuje se le, ali so dani gmojni pogoji za ustanovitev družine. Zato je verjetno, da bi se kdaj vprašalo: Ali to deklet sploh ljubi zaročenca? Ali se ne pomislija morda prav zaradi tega, ker ga s njim ne vežejo dovolj srčne vezi? Mladi ljudje gredo drug za drugim skozi ogenj v vojo, če so res zaljubljeni. Hrepenijo po zakonu predvsem, ker se jim zdi, da ne morejo živeti drug brez drugega, a ne iz gospodarskih, »stvarnih« razlogov. Vendar ne smemo dvomiti o ljubezni naših

zaročencev in priznati moramo, da so pomisleki kolikor toliko upravičeni.

Izkušeni ljudje bi dejali, da je premislek pred vstopom v zakonsko življenje vselej potreben. Od mladih ljudi sicer ne moremo zahtevati, naj bodo tako preudarni, da bi prirejali ankete, ali se naj sploh poroče ali ne. Že od njega dni je znano, da ljudje — ne glede na spol — čeprav so sicer še tako izkušeni, silijo v zakon, dokler niso okusili zakonskega življenja. Čeprav so posamezniki še tako stvarni, si vendar ne morejo ustvariti pravilne slike o zakonskem življenju, dokler se ne poroče, in zakon se jim zdi kolikor toliko romantičen. Kakor je ljubezen beg iz stvarnosti, tako se jim zdi poroka potovanje v zaslanjen deželo novega življenja. O zakonu bi smel torej razsojati le zakonec. Vendar bi mogoče najbrž soditi pravilneje le o svojem zakonu, a ne v splošnem o tej ustanovi, saj si menda niti dva zakona nista povsem podobna. O zakonskem življenju so ciniki povedali že dovolj pikrih. Praktični filozofi tudi menda ne vedo več povedati kaj novega. Psihologi in pisatelji se vračajo vedno znova k starim motivom in neresljivim vprašanjem. Fiziologi in sociologi pa prav tako brez posebnega uspeha iščejo rešitev zakona iz »krize«. Zakon ostane — zakon: tako nepopolna ustanova, kakor je nepopolno vse človeško. Čim popolnejši so ljudje v zakonu, tem popolnejši je tudi zakon, ne da bi se sicer kot družbena ustanova kaj spremenil.

Zato pač ni mogoče nikdar napovedovati, ali bo zakon srečen ali ne. Dovolj je primerov nesrečnih zakonov, sklenjenih vesteransko premišljeno — a vendar ponesrečenih. Številni zakonci niso srečni, čeprav so bili dani vsi gmojni pogoji za zakonsko življenje. Mnogo zakonov pa je, če že ne srečnih, vsaj znosnih, čeprav žive družine zelo revno. Nihče še ni odkril, kaj prav za prav potrebuje človek, da je srečen, zato tudi ne more povedati, kaj vse je pogoj srečnega zakona. Zahtev je sicer mnogo in morda so najpomembnejše: predvsem bi naj bila zakonca drug drugemu vsaj všeč (da ne govorimo o ljubezni), kajti, če se ne moreta videti, pač ne bosta mogla mirno skupaj živeti, zato bi pa naj ne bila tudi preveč različni značev in temperamenta; naj bi bila dovolj zdrava, da bi rodila telesno in duševno zdrave potomce; morala bi biti dovolj delavna, da bi lahko preživljala družino in navajala otroke delati; tudi stvarna bi naj bila do neke mere, da bi se zavedala dolžnosti do družine in svoje odgovornosti, ki jo prevzame ob vstopu v zakon.

Posebno vprašanje je seveda, ali se naj



Oklopna vozila, ki so bila uničena med zadnjim sovražnim napadom v Tobroku

mladi ljudje ozirajo pri možnostih in žetih tudi na splošne razmere in ali se kaže zdaj poročiti ali ne. Splošnega pravila tudi za to ni. Ljudje se ženijo in more v vseh časih in razmerah. Da bi se zdaj ne, tega pač ne moremo kratkoma svetovati. Če deklet sprevidi, da bi bilo v zakonu lahko srečno, naj nikar ne okleva; če že ljudje stopajo v zakonsko življenje, je najbolje, da to store vsaj, ko so še dovolj mladi ter ognjevit. Težko pa je povedati, ali mladi ljudje laže žive v zakonu, v skupnem gospodinjstvu ali kot samci. Vsaj mnogo težje ne boste živeli v zakonu, vendar je to odvisno predvsem od nadarjenosti žene za gospodinjstvo. Nikomur bi pa ne svetovali, naj svetuje komur koli zakonsko življenje, da bi ga konci kdaj ne prekinjali. Na to vprašanje: zakoni ali samsko življenje? si mora sleherni odgovoriti predvsem sam, a navadno tudi ne potrebuje nasvetov, ker se po nobenem noče ravnati.

Iznajdljiv pek

Prebivalci danskega mesteca Kerteninde so doživeli nedavno razburljiv dogodek. V mestu sta dve pekarni, ki zalagata prebivalstvo s kruhom. En pek je pripovedoval nekega jutra vse prestrašen, da je šel v svoji sobi denar, pa mu je padla v testo 500 krotka novčanica. Pomočnik je tako vneto gnetel testo, da je novčanica hitro izginila v njem. Iskala sta jo z mojim, pa je nista mogla najti. Nobenega dvoma torej ni bilo, da je morala biti novčanica v eni izmed struk, ki so jih tisto jutro v pekarni prodajali.

Vest o novčanici v struci se je hitro raznesla po mestecu in kaj kmalu je bil ves kruh razprodan. Doma so začeli ljudje hitro razrezavati kruh in iskati v njem novčanico. Pri tem so seveda strogo pazili, da bi je ne prerzali. Toda novčanice v nobenem kruhu ni bilo. Končno se je jela zanimati za zadevo tudi policija in ko je peka trdo prišla, je prišel z barvo na dan. Prižal je, da mu novčanica sploh ni padla v testo. Vest o nji je bil razširila namenoma, da bi prišli ljudje kupovat kruh v njegovo pekarno, ne pa h konkurenci. Oblasti so pa vidle v tem neojalno konkurenco in so ga primerno kaznovali.

700 letnica nogavic

Prve nogavice so se pojavile na svetu približno pred 700 leti. Ustno izročilo pravi, da so začeli španci prvi nositi nogavice. Tam je prišel nekdo na misel plesti nogavice. Prvotno so se zdale ljudem nogavice zelo čudne. Preden so se pojavile nogavice, so si ovijali ljudje noge s krpmi, kakor se jih še zdaj večinoma na kmetih, ali pa so nosili gamaše. Ko so se pa pojavile nogavice, so veljale za znak visokega stanu. Visoki španski gospodje so hodili v nogavicah in razkazovali tako svoje bahaštvo.

Iz španije so se razširile nogavice po svetu. O francoskem kralju Henrik VIII. je znano, da je nosil nogavice, izvirajoče iz španije. Ko je pa za časa škotskega kralja Jakoba I. v 14. stoletju nek William Lea izumil prve statve za pletenje nogavic, ni mogel prodreti s svojim izumom. Čas za to še ni bil zrel. In tako so ljudje še vedno nosili na roko delane nogavice, ki so pa bile še tako drage, da so jih morali kupovati samo bogataši. To je veljalo zlasti za svilene nogavice, ki si jih celo nekateri kralji niso mogli privoščiti, tako

Slovaške strokovne šole

Slovaški državni statistični urad je objavil podatke o strokovnem šolstvu na Slovaškem v letu 1938 do 1941. Slovaška je imela v šolskem letu 1938-39 78 strokovnih šol, leta 1939-40 pa 79. V tem šolskem letu je obiskovalo strokovne šole 8431 učencev. Največ dijakov so imele trgovske šole in sicer v predanskem šolskem letu 4800.

Ljudske kuhinje v Solunu

Generalni guverner Soluna je izdal uredbi o ljudskih kuhinjah, v katerih bodo dobivali hrano siromašnejši sloji zlasti delavstva. Agrarni banki je bilo naročeno, naj preskrbi za ljudske kuhinje vsa potrebna živila. V ta namen ustanovljene v raznih krajih generalnega guvernerstva nakupovalnice Agrarna banka bo zamenjavala kmetom živila za industrijske proizvode po zmernih cenah. Oblasti so pa storile na drugi strani vse potrebno, da bodo lahko kmetje obdelali čim več polja.

Uspeh protikomunistične razstave v Sofiji

Protikomunistična razstava v Sofiji je bila za teden dni podaljšana, te dni so jo pa zaključili, ker porabiijo v začetku novembra prostore za razstavo vojnih slik. Protikomunistična razstava je imela okrog 300.000 obiskovalcev, kar je za Bolgarijo izredno visoko število. Zasluga za prireditelj razstave gre bolgarskemu protikomunističnemu odboru pod predsedstvom ing. Kreteva. Več mesecev pred razstavo je prijel odbor predavanja po vsej Bolgariji, da je zainteresiral prebivalstvo za razstavo. Uspeh te razstave bo koristil tudi razstavi vojnih slik, ki bo nekakšno nadaljevanje prve. Na nji se bo videlo za kaj in kako se bore države Osi.

POSTENOST

— Ali sem vama dala vašo suknjo? — vpraša garderobierka gospoda.
— Ne, niste. Prisrčna hvala.

STRAH

— Cez teden dni se poročim, — pravi Olga svoji prijateljici. — Bojim se, strahno se bojim.
— Nikar se ne delaj tako naivne. Kakor da bi takih reči še ne poznala. Cesa se pa tako bojiš?
— Kuhinje.

VSE NAROE

Tovarnar Brdšč se pogovarja po kroku nju s svojim hišnikom:
— Kdaj sem se snoči vrnil?
— Ob petih zjutraj.
— Kdaj sem pa davi vstal?
— Ob osmih zvečer.

FRED SODISCEM

— Tožitelj, obtoženec je vam rekel oseb, ta beseda je padla gotovo v prenapljenosti.
— Ne, gospod sodnik, izrečena je bila premišljeno. Obtoženec me je najprej dolgo meril z očmi od pete do glave.

D. Du Maurier:

312

Prva žena

R o m a n

Zgoraj sem slišala hišno, ki je hodila okrog in spuščala zaveso za noč ter zapirala okna, ki so bila še odprta. Drobne vsakdanje navade, šle svojo nujno pot, kakor zmerom. Spuščanje zaves, odnašanje čevljev, ki jih je bilo treba očistiti, pripravljene brisače v kopalnici, polnjenje kadi za gospo. Odgrinjanje rjuh, postavljanje copat k znožju naslanjača. In mi smo bili tu, v knjižnici, nihče izmed nas ni govoril, in vsi smo v sru vedeli, la gre Maksimu za življenje ali smrt.

Slišala sem, da so se vrata tiho zaprla, in se obrnila. Gospa Danvers se je vrnila. V roki je držala zapisnico.

»Nisem se motila,« je dejala. »Domenke je imela zapisane, kakor sem rekla. Evo, tu je dan njene smrti.«

Odprla je dnevnik za domenke, knjižico v rdeči usnji vezbi, ter ga podala polkovniku. Ta si je natknul naočnike. Dolg premolk je nastal, ko je pregledoval usodno stran. Čutila sem vso tesnobo trenutka, ki ni bil trenutek, kakršni so drugi. On je prebrl stran, mi smo čakali; ta minuta se mi je zdela najstrašnejša iz vsega, kar sem bila že prebila tisti večer.

Nezmožna, da bi pogledala Maksima, sem si zagrebala nohte v dlani. Polkovnik je gotovo slišal neredno razbijanje srca v mojih prsih...

»Aha!« je vzklilnil. Prst mu je obstal pri sredi strani. Zdal se bo nekaj zgodilo, sem pomislila, nekaj groznega. »Da... da,« evo, »Lasničar, ob dvanajstih,« kakor je rekla gospa Danvers. In zraven križec. Torej je bila pri njem. »Obed v krožku:« tudi tu je križec. kaj je spet tole? »Baker: ob dveh.« Kdo je bil Baker? »Pogledal je Maksima, ki je zmajal z glavo, in nato gospo Danversovo.

»Baker?« je ponovila gospa Danvers. »Kar zavem, ni poznala nikogar tega imena. Nikoli mi ni nič povedala...«

»In vendar, evo ga tu,« je odvrnil polkovnik ter ji pomolil knjižico. »Poglejte, Baker. In tu poleg je takisto napravila velik križec, kakor da bi hotela zlomiti svinčnik. Kdor koli je bil ta Baker, očitno je, da je bila pri njem.«

Gospa Danvers je strmel v ime in v križec zraven njega. »Baker...« je ponavljala. »Baker...«

»Če nam uspe dognati, kdo je bil ta Baker, lahko rečemo, da smo na konju,« je dejal polkovnik Julijan. »Menda ni bila gospa de Winter v pesteh kakih malopridnežev?«

Gospa Danvers ga je ogorčeno pogledala. »Malopridnežev!« je vzklilnila.

»Nu... denimo, kakih izsiljevalcev?« je rekel polkovnik in se ozrl po Favellu.

Gospa Danvers je zmajala z glavo. »Baker...« je spet ponovila.

»Ni imela kakih sovražnikov, nikogar, ki bi ji bil kdaj grozil, nikogar, ki bi se ga bila bala?«

»Bala... gospa de Winter?« je rekla Danversovka. »Ona se ni bala nikogar in ničesar! Samo nekaj jo je skrbelo: misel na to, da se ne bi postarala, da ne bi zbolela in ne umrla v svoji postelji. Tolikokrat mi je rekla: »Kadar pride moja ura, Danny, tedaj hočem, da se zgodi v trenutku, kakor sveča, če jo upihneš.« In to je edino, kar mi je bilo po njeni smrti ves čas v tolažbo. Pravijo, da tisti, kdor utone, nič ne trpi... ali je res?«

Napeto je gledala polkovnika, ki ji pa ni odgovoril. Obotavljal se je in si navijal brke. Videla sem, kako je spet skrivaj pogledal Maksima.

»Skratka, tu hodimo kakor mačka okrog vrele kaše,« je rekel Favell in stopil naprej. »In tako se čedalje bolj oddaljujemo od te prelete zadeve. Kdo se meni za tega Bakerja? Kaj ima Baker opraviti s tem, kar nas zanima? Bržkone je bil kak slepar, ki je prodajal svilene nogavice ali kremo za obraz. Da je bil le količkaj važna osebnost, bi Danny kaj vedela o njem. Rebeka pred Dannyjo ni imela skrivnosti.«

Jaz pa sem ta čas opazovala Danversovko, ki je listala po dnevniku. Mahoma se ji je iztrgal vzklil.

»Evo, tukaj!« Na koncu knjižice, med telefonskimi številkami. Baker! In zraven številka: 0488. Toda centrale ni...«

»Oh, Danny je res genialna!« je vzklilnil Favell. »Cel Sherlock Holmes postajata, na stara leta! Samo da za leto dni prepozno. Ko bi bili odkrili to reč

pred dvanajstimi meseci, bi bila morebiti kaj začela.«

»Številka je ta, o tem ni dvoma,« je rekel polkovnik. »0488, in zraven številke: Baker. A kako, da si ni zapisala centrale?«

»Poskusite z vsemi londonskimi centralami!« se je Favell zasmehljivo oglašil. Trajalo bo vso noč, a kaj za to? In kaj de Maksu, če nanese telefonski račun sto funtov, jeli, Maks? Ti skušaj pridobiti časa, jaz, da sem na tvojem mestu, bi delal isto.«

»Zraven številke je nekakšno znamenje, a kdo ve, kaj bi utegnili pomeniti...« je polkovnik pripomnil. »Dajte, gospa Danvers, pogledajte ga. Ali bi utegnili biti črka M?«

Gospa Danvers je spet vzela knjižico v roko. »Utegnila bi biti,« je neodločno dejala. »Njen običajni M to ni, toda nemara ga je začela v naglici. Da, morebiti je M.«

»Mayfair 0488,« je rekel Favell. »Oh, kakšna pamet, kakšni možgani!«

»Nu?« je rekel Maksim in si prižgal prvo cigareto, odkar je bil prišel. »Poskusiti je treba, ne? Frank? Stopi k telefonu in pokliči Mayfair 0488.«

Krč v želodcu je postajal skoraj neznošen. Kakor okamenela sem bila, roke so mi mrtvo visele nizdol. In Maksim me ni niti pogledal. »Nu, Frank, stopi,« ga je podrežal. »Kaj čakaš?«

Frank je stopil v sobico in se čez trenutek vrnil. »Poklicali me bodo,« je dejal. Polkovnik Julijan je bil začel z rokami na hrbtu hoditi po sobi sem ter tja.